

Aaltjes: niet direct ingrijpen

De problemen met aaltjes in de vasteplantenteelt zijn minder groot dan een aantal jaren geleden. Toch blijft het een punt van aandacht en vooral op het gebied van inzicht in de problematiek is nog veel te winnen. Nu is de tijd om dit goed in beeld te krijgen.

Tekst: Henk van den Berg,
Teelt- en bedrijfsadvies
Fotografie: René Faas

Veel telers hebben de afgelopen jaren ingezet op niet-chemische alternatieven om aaltjes te bestrijden en willen niet opnieuw van chemie afhankelijk worden. Bovendien heeft chemie ons nooit van het aaltjesprobleem afgeholpen, terwijl het met minder chemie nu wel de goede kant op gaat. Hoewel de talrijke aaltjesmonsters ons meer verrassingen als oplossingen hebben opgeleverd, is het toch nuttig om dit zeer pleksgevijs in te zetten en zo een probleem in kaart te brengen.

ANDERE OORZAAK

In de praktijk worden slechte plekken in een perceel vaak afgedaan als aaltjesplekken. Een

monster nemen is duur en dus wordt er meestal besloten om een bestrijding toe te passen. Vaak zie je hierna geen verschil. Wanneer er ook een extra bemesting en schimmelbestrijding is uitgevoerd, is er soms sprake van verbetering. Zo niet, dan wordt meestal geconcludeerd dat het toch een structuur- of waterplek is. Als op deze plek een aaltjesmonster wordt genomen, kun je in ieder geval de mogelijke oorzaak achterhalen en aanpakken of wegstrepen.

Op het moment dat er veel aaltjes worden gevonden, wil dit niet zeggen dat aaltjes de hoofdoorzaak zijn van de slechte plek in het perceel. Op plekken met een slechte structuur is het aantal concurrerende aaltjes veel lager, waardoor de parasitaire aaltjes meer kans krijgen. Hier veroorzaken de aaltjes dus schade doordat er iets anders niet klopt. Waarschijnlijk zijn bij meer dan 75 procent van alle gevallen de verdachte plekken niet het gevolg van aaltjes, maar is er een andere oorzaak.

ZELF TOETSEN

Het is nuttig om zelf te toetsten op wortelknobbelaaltje. Dit aaltje geeft namelijk, op een paar gewassen na waaronder pioen, vrij weinig bovengrondse groeistagnatie. Ondertussen kan een niet-groeibelastende aantasting er wel voor zorgen dat de planten worden afgekeurd. Voor dit aaltje specifiek is geen duur monster nodig, omdat een lichte aantasting al goed te zien is aan de knobbeltjes op de wortels.

Ook de symptomen van het wortellaesie-aaltje zijn als je goed zoekt op de wortels te vinden. Door met je nagel de wortel schoon te schrapen, wordt de kale wortel zichtbaar. Als hierin bruine vlekjes en inzinkingen zitten, is de kans vrij groot dat dit laesieaaltjes zijn. Bij een zwaardere aantasting zie je ook sterk ver-

takkende wortels. Zijn deze symptomen niet aanwezig dan wil dit niet zeggen dat er geen enkel aaltje zit, maar wel dat er geen sprake is van schade door deze aaltjes. Bij een echte verdenking kan dan altijd nog een monster genomen worden.

MINDER SCHADE

In de meeste gevallen wordt een heel perceel bemonsterd. Als er dan een lichte, soms acceptabel lage, aantasting zit, wordt er gedacht dat er veilig geteeld kan worden. Niets is minder waar. De aaltjes zitten namelijk nooit egaal over het perceel verdeeld. Als de monsterner, zeker bij een groot perceel, net om zo'n plek is heengelopen, zal daar nog steeds een probleem ontstaan.

Het nemen van een monster op een verdachte plek geeft dus veel meer inzicht. Het is dan wel belangrijk om ook de overige en sapofage aaltjes te laten mee bemonsteren. Hoe meer van deze overige aaltjes, hoe meer schadelijke aaltjes er nodig zijn om schade te kunnen veroorzaken.

Het exacte aantal schadelijke aaltjes zegt dus nog vrij weinig over de kans op schade. Als er zomaar een chemische bestrijding wordt uitgevoerd, zullen ook de nuttige aaltjes het loodje leggen en krijgen de schadelijke aaltjes meer kans. Dit is waarschijnlijk ook de reden dat de telers die nu al een aantal jaren geen chemische middelen meer gebruiken minder aaltjeschade hebben, terwijl ook hier verdachte hoeveelheden schadelijke aaltjes in de monsters gevonden worden.

Als we de goede aaltjes in leven durven te laten door niet direct in te grijpen, kan de beheersing van het aaltjesprobleem wel eens dichter bij liggen dan we ooit gedacht hadden.